N°. 270 1838.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 13 November.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, den 10den November.

De *Moniteur* heeft in de beide laatste dagen de volgende telegraphische depeches bekend gemaakt, beiden door den maarschalk *Valée* aan den minister van oorlog gerigt:

» Constantine den 23 october.

« Het leger heeft den 21sten Milah zonder slag of stoot bezet. De grootste rust heerscht in het gewest. De weg en het nieuw etablissement zijn onverlet gebleven.

» Ik laat door het leger een weg van Constantine naar Milah aanleggen. Te gelijkertijd wordt een weg geopend, die van Milah naar Algiers moet leiden, over Setif en de IJzeren Poorten loopende. Tusschen Setif en Milah zal tot de uitvoering van dien gewigtigen arbeid een kamp geslagen worden."

» Constantine den 24sten october.

« Ik heb tot Kalifa van El Mejana benoemd *Sidi-Ahmet-Ben-Mohamed-Ben-el-Hadje-Bonzio-El-Mograni*, kleinzoon van den Sultan *Boasis*, die in Afrika in de vorige eeuw vermaard was. Zoodra dit opperhoofd de bezetting van Milah vernomen had, heeft hij zich bij mij gevoegd. Heden is hij in zijne nieuwe waardigheid ingesteld, na op den koran, in handen der kadi's en mufti's, den eed te hebben afgelegd.

» 's Konings gezag wordt thans in de provincie Constantine van de grenzen van Tunis tot aan de IJzeren Poorten erkend."

Na de mededeeling dezer telegraphische depeche houdt het officieel blad een artikel waarin hetzelve hoofdzakelijk het volgende zegt: Het vast bezit van Afrika krijgt, gelijk uit de eerste telegraphische depeche blijkt, dagelijks meer uitgebreidheid en gewigt. De bezetting van Milah voltooid op eene waardige wijs die van Stora. Men kan zeggen dat wij sedert 1830 nog zulke aanzienlijke voordeelen van onze vestiging in het oude regentschap als de onderhavige, niet hebben behaald. Op die wijs regtvaardigt het gouvernement het vertrouwen bij de stemming der jongste credieten betoond. Het zijn geen bloedige overwinningen meer; onze naam verwekt thans zoo veel ontzag dat de vijandelijke stammen zich gewillig aan ons gezag onderwerpen. Deze uitslag moet ontwijfelbaar toegeschreven worden aan de bekwaamheid en de gematigdheid van den maarschalk *Valée*; het door hem toegepast, vreedzaam, maar tevens krachtig stelsel, is allezins geschikt om onze heerschappij in Afrika te bevestigen. Nu wordt het dappere leger aan den arbeid gesteld der grootsche onderneming om eene gemeenschap te land tusschen Algiers en Constantine daar te stellen; deze gemeenschap zal meer tot bevestiging van onze bezittingen afdoen, dan vele overwinningen. Men is thans tot die hoogte van vast en bijna niet meer betwist bezit gekomen, waardoor men de vruchten van talrijke opofferingen kan plukken, en reeds kunnen wij op voordeelen rekenen, die nog veel grootere belooven.

— Ten gevolge van de jongste en wezenlijke voordeelen door onze magt in Afrika verkregen, zegt men, dat het bestuur, uiterst te vreden zijnde over de handelingen des maarschalks *Valée*, alles aanwendt ten einde hem van zijn meermalen geopenbaard voornemen, om het opperbevelhebberschap in Afrika neêr te leggen, terug te brengen.

— De Prins en Prinses van Wurtemberg zijn thans naar Italie op weg, om er den winter door te brengen; men zegt dat de gezondheidstoestand der Prinses, herstelling vorderende, de voornaamste reden dezer reis is.

— Gisteren waren hier weder geruchten loopende, van de demissie van een paar leden uit het ministerie: de generaal *Bernard* en de heer *Salvandy*. Opvolgers voor hen had men nog niet kunnen vinden, en derhalve zouden zij voorloopig nog aan de zaken blijven. Men had op nieuw aan den maarschalk *Soult* gedacht, doch deze niet gezind bevonden; hij had te kennen gegeven, dat hij zijne staatkundige loopbaan met de londensche ambassade had besloten.

— De *Quotidiene* blijft beweren, wat ook de ministeriele bladen mogen gezegd hebben, dat het fransch gouvernement den togt door Frankrijk en den overgang over de grenzen der prinses *van Beira* en des prinsen *van Asturien* begunstigd heeft.

— De jongste gebeurtenissen te Madrid, die echter nog niet geheel opgeklaard zijn, maar waaraan de kuiperijen van de militaire bevelhebbers niet vreemd schijnen geweest te zijn, deden de generaals *Quiroga* en *Narvaez* doen besluiten om hunne demissie te geven. Gelijk reeds gemeld werd, hadden de stedelijke overheid en de chefs der nationale garde, bij de jongste pogingen tot volksbeweging te Madrid, zich naar den generaal *Narvaez* begeven, om zich aangaande zijne gezindheid te overtuigen: eene bijeenkomst die met eene volkomen verbroedering van den generaal en de personen die tot hem gezonden waren afliep. Het schijnt dat zulks de gevoeligheid en den naijver van den generaal *Quiroga*, kapitein-generaal van Nieuw-Kastilie en inspecteur der nationale militie, gekwetst heeft; hij beweerde dat *Narvaez* zijne magt was te buiten gegaan, toen dezelve de poorten van Madrid met zijne troepen bezette, en dat hem alleen het regt daarvan toekwam. Beide generaals gaven daarop hunne demissie. Daar hunne diensten echter niet konden gemist worden, moest de schuld op een derde vallen, en de oorlogsminister *ad interim*, *Hubert*, werd opgeofferd; hij kreeg zijn ontslag en de portefeuille werd voorloopig, tot op de komst van den minister, den generaal *Alaix*, aan den eersten minister, den hertog van *Frias* opgedragen. — De demissie van *Quiroga* werd intusschen niet aangenomen; hij gaf bij eene proclamatie daarvan kennis aan de nationale garde. Wat *Narvaez* aanbelangt, deze zou vergunning bekomen hebben, om zich nu onverwijld voor de vorming der kaders van het reserveleger naar Andalusie te begeven. Men zeide dat die generaal zich in den laatsten tijd veel te veel gezag had aangematigd.

De toestand van het ministerie was bij dit alles zeer hagchelijk. Ook het decreet opzigtelijk de vrouwen en kinderen, wier betrekkingen bij don *Carlos* in dienst zijn, had een ongunstigen indruk gemaakt. De laatste berigten uit Madrid tot den 3den, zijn intusschen van nog ernstiger aard; de met moeite tot nog toe weerhoudene volksbeweging schijnt eindelijk tot eene uitbarsting te zijn gekomen. Naar den inhoud van een bijzonderen brief, waaruit echter moeijelijk een geheel is op te maken, schijnt een deel althans der nationale garde zich aan de zijde dergenen te hebben geschaard, die, onder den schijn van wraak tegen de karlisten, hunne revolutionaire oogmerken zoeken door te drijven. De ministers hadden zich in permanentie gesteld, het geheele garnizoen was geconsigneerd geworden en men had aan de troepen, in den omtrek der hoofdstad gekantonneerd, bevel gezonden om de stad te naderen. Desniettemin had men het volk niet kunnen in toom houden. Aan het eind der straat Alcala had men het geweervuur gehoord; eene kompagnie nationale garde had de gewone kreeten van *leve de vrijheid, dood aan de ministers!* doen hooren, en was met de linietroepen nabij de poort del Sol in gevecht geraakt. De stad had een treurig aanzien; overal werd het alarm geslagen en waren alle huizen gesloten. — Men scheen ongerust over het lot van de heeren *Isturitz* en *Martinez de la Rosa*, wier namen op proscriptie-lijsten geplaatst waren: enz. Met verlangen ziet men nadere berigten te gemoet.

Men had te Madrid tijdingen van Alikante en Murcia, waar de moordtooneelen van Valencia aan de weerlooze karlistische gevangenen herhaald waren. Daar echter had men slechts een meer wettigen vorm aan de executien zoeken te geven. Ook te Carthagene was het op het punt, dat ook daar de karlistische gevangenen wierden opgeofferd, doch de autoriteit had het volk weten in toom te houden.

— De beurs is in de laatste dagen tot rijzing gestemd gebleven, vooral met opzigt tot de binnenlandsche fondsen. De notering was heden (10 *November*) 5 pCt. 110,70; 3 pCt. 81,95; Nap. L. 102. Sp. Ardoin 17⅞; Portugal 20¼; Rom. L. 102.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 9den November.

De president der bondsvergadering vertrekt in den loop dezer maand naar Weenen, en wordt eerst tegen het voorjaar hier terug verwacht. — Ten aanzien van de Hannoversche zaak zal het vooreerst niet tot eene bepaalde beslissing komen; men wil in de eerste plaats tijd winnen.

— In de staatkundige kringen alhier wil men onderrigt wezen, dat de belgische revolutionairen niet vreemd zijn geweest aan het laatste oproer in Keulen. Het oproer zou van dien kant aangestookt zijn, om te doen zien, wat in Pruissen zou kunnen gebeuren, ingeval deze mogendheid militaire maatregelen mogt nemen, om, overeenkomstig het traktaat van 15 november 1831, de, aan Nederland toegewezene gedeelten van Luxemburg en Limburg door de Belgen te doen ontruimen. Intusschen schijnt Pruissen zich in staat te stellen, om aan alle gebeurtenissen het hoofd te kunnen bieden, en wordt bepaaldelijk in de Rijnprovincien voor de vermeerdering van het krijgsmaterieel en het provianderen der vestingen gezorgd.

— Den 7den zijn de stenden van het Groothertogdom Hessen-Darmstadt plegtig geopend.

— De tweede zoon van den regerenden hertog van Saxen-Coburg zal eerlang eene reis naar Italie doen, en, onder anderen, vergezeld worden door den baron *Stockmar*, die langen tijd aan vorst *Leopold* van Belgie is geattacheerd geweest.

— Uit Rome wordt in de *Augsburgsche Zeitung* het volgende van den 30sten ll. geschreven: »Van het uit Berlijn vermelde berigt, alsof, ten gevolge van de jongste aanspraak van den Paus, het pruissische gezantschap van Rome terug ontboden, en alle diplomatieke betrekking afgebroken was, weet men hier geen enkel woord. Wanneer men mogt denken door zulke tijdingen alhier indruk te maken, bedriegt men zich zeer. Wij kunnen verzekeren dat niets door de regering met meer onverschilligheid zou vernomen worden, dan juist zoodanig berigt. De gewigtige gevolgen van een geheel opontbod, kent men te Berlijn zoo goed als elders; dezelve zou voor de roomsche curie slechts voordeelig kunnen zijn, dewijl men ligtelijk vroeg of laat zich weder genoodzaakt zou zien, een vertegenwoordiger te Rome te benoemen, ter bescherming der aldaar wonende Pruissen, en deze zou dan zeker slechts op den voet van wederkeerigheid aangenomen worden, namelijk, onder voorwaarden dat een nuntius te Berlijn verblijft. De houding van het tegenwoordig pruissisch gezantschap, aan wier hoofd de heer *von Buch* thans staat, is gewis zeer moeijelijk; maar de regering heeft dezen algemeen geachten diplomaat bij elke gelegenheid getoond, dat zij alles, wat in haar vermogen is, doen wil, om de vroegere vriendschappelijke betrekkingen te herstellen, en veel dingen, die een ander diplomaat niet zou hebben kunnen verwerven, zijn hem welwillend toegestaan."

— Uit Salzburg wordt thans, na het bekomen berigt van de behouden aankomst der prinses van Beyra, het volgende over haar vertrek van daar medegedeeld: Op den 28sten September bezocht de prinses het anderhalf uur van Salzburg gelegene Goldenstein, waar zij plotselijk ongesteld en spoedig naar de stad teruggevoerd werd. De Doctor werd ontboden, geneesmiddelen werden voorgeschreven, en van dat oogenblik werd de prinses als ongesteld opgegeven. In den avond van den 29sten stapte uit een postchais, aan een logement op den weg naar Weenen, een man af met een jongetje, dat hij als zijn zoon behandelde, en vroeg met aandrang, of zijne vrouw met een kamermeisje aldaar uit Ischl niet aangekomen waren. Op het ontkennend antwoord, ging de vreemde met zijn zoon in een ander stadsgedeelte, waar de hertogin met de Prinsen gelijk in 't algemeen alle Spanjaarden wonen, voorgevende, zijne vrouw ook in de andere logementen te willen opsporen. Weldra kwam hij terug ten hoogste verontrust dat hij zijne vrouw niet had kunnen vinden. Niet langer zich kunnende ophouden, liet hij de paarden inspannen; toen juist de verwachte dames in eene huurkoets aankwamen; na eene korte omhelzing zetteden de laatsten zich in den reiswagen van den vreemde, en verliet men gezamenlijk des avonds ten 10 uren de stad. De met den vreemdeling aangekomen jongen bevond zich nog te Salzburg; in zijne plaats kwam de prins van Asturie uit het ander stadsgedeelte met den vreemde in het logement terug; de dame uit Ischl was de hertogin; haar kamermeisje eene vertrouwde hofdame. De hertogin bleef men voortdurend voor ongesteld uitgeven; dagelijks werden de geneesmiddelen uit de apotheek gehaald; alle bezoeken afgewezen. Zoo bleef men vol houden, tot de tijding van de aankomst in Spanje, te Salzburg ontvangen werd. Al de in laatstgenoemde plaats aanwezende Spanjaarden, droegen kennis van de zaak; de hertogin had te voren van hen afscheid genomen en de geheimhouding aanbevolen, welke dan ook getrouw bewaard werd.

— Te Weenen werd op den 1sten dezer, ter gelegenheid van den Allerheiligendag, de jaarlijksche dienst in de kapel van den hofburgt gehouden, waarbij al de ridders van het gulden vlies tegenwoordig waren; den volgenden dag werd in de Augustijnerkerk, in 's keizers tegenwoordigheid, der leden van het hof en der hooge militaire autoriteiten, een lijkdienst gehouden voor alle overledene oostenrijksche krijgslieden.

Ook uit Weenen wordt van den 7den dezer verzekerd, dat de ontruiming zoowel van de Marken door de Oostenrijkers, als van Ancona door de Franschen, eerlang haar volledig beslag zou bekomen.

— Van de Montenegrijnsche grenzen wordt van den 19den October geschreven, dat de Montenegrijnen hunne veroveringsplannen opgegeven en van de grenzen teruggetrokken waren, ten gevolge van de maatregelen door *Hassan-Bey* genomen, die alle passen aan de grenzen, deels door zijne eigene troepen, deels door de hem van wege Oostenrijk ter beschikking gestelde manschap, had laten bezetten.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 12den November.

Naar men uit Amsterdam verneemt, is in de raadsvergadering dier stad van jl. Woensdag, de benoeming uitgebragt van een hoogleeraar aan het Athenaeum aldaar, ter vervanging van den hooggeleerden heer mr. *D. J. van Lennep*, in deszelfs betrekking van hoogleeraar in de grieksche en latijnsche Letteren, de Welsprekendheid, Dichtkunst en Oudheidkunde, als die door deszelfs benoeming tot lid der Gedeputeerde Staten, de gezegde betrekking met Mei 1839 zal nederleggen. Het drietal, waaruit de nominatie bestond, telde de namen van de hooggeleerde heeren *J. Bosscha*, Hoogleeraar aan de Militaire Akademie te Breda, en *Limburg Brouwer*, hoogleeraar aan de hoogeschool te Groningen, en van den zeer geleerden heer *Rau*. Het meerendeel der stemmen heeft de benoeming bepaald van eerstgenoemden hoogleeraar.

Het vertrek van hier van den hooggeleerden heer *J. Bosscha* zou een groot verlies zijn, niet alleen voor de Koninklijke Militaire Akademie, maar ook met opzigt tot de veelvuldige andere gewigtige betrekkingen, waarin zijn hooggeleerde in deze stad en het gewest, op eene uitstekende wijs, ten nutte van het vaderland en het algemeen werkzaam is. Zijn gemis zou hier, zonder onderscheid, door ieder worden betreurd.

— Uit 's Hage schrijft men dat H. K. H. Prinses *Sophia*, dochter van HH. KK. HH. den Prins en Prinses *van Oranje*, gisteren morgen, voor het eerst na hare ziekte, de godsdienst bijgewoond heeft in de Kloosterkerk, onder het gehoor van Ds. *Timmers Verhoeven*, die de Voorzienigheid voor haar herstel gedankt heeft.

Voorts schrijft men uit 's Hage dat de tweede kamer van het provinciaal hof van Holland zich Vrijdag ll., voor het eerst, onder voorzitting van haren president, mr. *M. W. de Jonge van Campensnieuwland*, heeft geconstitueerd, ten einde in crimineele zaken uitspraak te doen. De kamer droeg, mede voor de eerste maal, het kostuum, voorgeschreven bij Zr. Ms. besluit van den 14den September ll.

— Sedert ll. Maandag is de van wege het stedelijk bestuur 's Hage opgerigte Bewaarschool geopend, bij voorraad, in het gasthuis voor de aanstekende ziekte.

— Zaturdag voormiddag is te 's Hage een steiger voor eenige nieuwe huisjes, welke gebouwd worden achter het Slop van de Drie Boeren, op het onverwachts gebroken, waardoor twee metselaars zijn nedergestort, van welke de een het been gebroken, en de andere in een moddersloot gevallen is, waarin hij, door de omstanders niet tijdig genoeg ontdekt zijnde, gestikt is, en waaruit hij, toen het reeds te laat was, levenloos gehaald is.

— De feestelijke viering van het 50jarig bestaan van het genootschap *Doctrinâ et Amicitiâ* te Amsterdam, zal met bijzonderen luister plaats hebben. Reeds sedert eenige dagen wordt de groote zaal in gereedheid gebragt, ten einde heden (Maandag) eene aanzienlijke schare te kunnen bevatten, welke zich aldaar vereenigen zal, om toehoorders te te zijn van eene redevoering van den hoogleeraar mr. *D. J. van Lennep*; in dezelfde zaal is de gelegenheid aangebragt tot het plaatsen van een orchest, hetwelk den redenaar bij afwisseling vervangen zal. Woensdag avond zal het lokaal tot een groot bal zijn ingerigt, hetwelk met een collation zal besloten worden. In de daaraanvolgende week zullen de leden meerendeels aan een groote diner deel nemen. Inmiddels is de societeit naar eene der zalen van het Doelen-logement verplaatst.

— Te Neuzen is den 8sten dezer, door den kolonel-directeur der fortificatiewerken, *Ninaber*, aldaar, publiek aanbesteed het bouwen van eene kapitale holle zeebeer en aardwerken, en door den heer *Boef*, rijks-aannemer, aangenomen voor eene som van *f* 101,800.

— De uitbreiding der vestingwerken van het fort Bath, met de aardewerken, is aldaar den 3den dezer, door den kolonel-directeur der fortificatie-werken in de provincie Zeeland, aanbesteed, en aan den minsten inschrijver, zijnde den rijks-aannemer *Prins* te Sliedrecht voor eene som van *f* 28,000 toegewezen.

— Te Middelburg is eene inteekening geopend tot deelneming in eene negotiatie van 12,000 guldens, voor de oprigting eener concert- en gehoorzaal in die stad.

— De Middelburgsche courant houdt het volgende, ter aanvulling van de reeds medegedeelde bijzonderheden uit partikuliere berigten, wegens de expeditie naar de kust van Guinea, kan nog worden gemeld:

» Dat bij de komst der expeditie ter kuste, aldaar reeds sedert eenen geruimen tijd bekend was geworden, door middel van de aldaar gelezen wordende Engelsche dagbladen, dat de hooge regering van Nederland besloten had om de oproerlingen in Hanta voor hunnen euvelmoed te straffen.

» Ter zake van het opgegeven getal overledenen in zulk eenen korten tijd, dient in het oog te worden gehouden, dat de maanden Julij en Augustus de ongezondste zijn, welke men ter kuste in het jaar heeft; — de negers zelven blijven alsdan niet geheel vrij van ziekten.

» Onder de, door de onzen verbrande en vernielde plaatsen in Hanta behoort in de eerste plaats Bossua, de hoofd- en woonplaats van *Bonsoe*.

» Gedurende de afwezigheid der expeditie, waren de achtergeblevene vrouwen dagelijks bezig, om, zoo als men het daar noemt *fetische*

te maken, op hare manier sierlijk uitgedoscht, ter voorkoming, naar hun begrip, dat hunne mannen zouden worden gedood.

»Hier volgt ten slotte eene opgave van de forten der Nederlanders op de Goudkust, en der plaatsen aan dezelve behoord hebbende als: St. Anthonie, te Axim, in 1642 den Portugezen afgenomen; Eliza te Poqueshoe, in de lucht gesprongen; Hollandia, ruïne; Dorothea, te Acoda; Batenstein, te Boutry; Witzen, te Taccorarij; Oranje, te Seccondé; St. Sebastiaan, te Chama; Vredenburg, te Commanie, ruïne; Mouré, nabij Elmina; te Akon is nog eene ruïne van een fort te zien; Nassau, te Mouré; Amsterdam, te Cormantijn; de Lijdzaamheid, te Apam; Crevecoeur, te Acra; drie forten, liggende te Tessie, te Temma en te Ponnie, ons in vorige dagen door de Denen afgenomen; St. George d'Elmina, hoofd-kasteel; Koenraadsburg te Elmina, op den berg St. Jago, dienende ook voor gevangenis. — Bekenstein, te Elmina, is geen eigenlijk fort meer."

— Den 7den is van Harderwijk te water naar Hellevoetsluis vertrokken een detachement van 20 officieren en manschappen onder bevel van den 2den luitenant *van Westreenen*, om van daar met het schip *de Prinses Marianne*, na de kust aan Guinea te hebben aangedaan, naar Java te worden overgevoerd.

— Uit Leipzig schrijft men van den 31sten October: » Gisteren avond is de uit vrij zware ijzeren platen zamengestelde waterbak van den grooten nog in de uitvoering begrepenen gazometer in onze gaz-fabriek onder een vervaarlijk gekraak gebarsten, doordien de wanden, welke geheel vrij stonden en niet eenmaal met banden omlegd waren, den druk der watermassa niet weerstaan konden. Ten gevolge dezer losbarsting werd niet slechts het gebouw, waarin de gazometer stond, maar ook de hoofd-gazleider, waardoor uit den nevenstaanden kleinen gazometer het gaz naar de stad geleid werd, beschadigd, en drong het uit den waterbak uitstroomende water daarin, hetwelk ten gevolge had, dat overal, na een kort ellenhoog opflikkeren der gaz-vlammen, het gazlicht plotseling uitging, en men van het helderst licht tot de diepste duisternis overging, hetgeen vele ongelegenheden verwekte, inzonderheid in het nieuwe gebouw der posterij, waar men op zulk een geval niet voorbereid was. Op de straat had men er gelukkig geen hinder van, daar de maan goed scheen, en om die reden de anders door gaz verlichte stads-lantaarns niet ontstoken waren.

Op morgen den 13den dezer worden de Brussel de belgische kamers door Vorst *Leopold* in persoon geopend. Behalve de vermelding van de met Frankrijk en de Porte jongst gesloten handeltraktaten zal daarbij ook mededeeling gedaan worden van een handelovereenkomst tusschen Sardinie en Belgie, laatstelijk getroffen tusschen den heer *Van de Weyer* te Londen en den sardinischen gezant aldaar, *de Pollen*.

De regtstreeksche Londensche berigten tot den 10den dezer houden, dat onze gezant, de heer [illegible], den vorigen dag, op het bureau van buitenlandsche zaken een langdurig onderhoud met lord *Palmerston* gehad heeft. Des avonds werden van het gezegd bureau depêches afgezonden aan den britschen gezant te 's Hage, den heer *Disbrowne*.

— De ministers van Oostenrijk, Frankrijk en Pruissen hebben eergisteren morgen, op het ministerie van buitenlandsche zaken, eene conferentie gehouden.

— De hertog *van Wellington* had voor eenige dagen op jagt een val van het paard gedaan, waarbij zijn leven gevaar had geloopen zoo men niet tijdig ter hulp gekomen was.

— Met de laatste brieven uit New-York, heeft men het antwoord vernomen 't welk door den secretaris voor de buitenlandsche zaken der Vereenigde Staten, den heer *Vail*, aan de kamer van koophandel te New-York gegeven werd, op hare vertogen tegen de blokade van de Mexikaansche kusten en van Buenos Ayres door de Franschen. Dit antwoord luidde als volgt:

» Uw brief van den 5den September ll., is niet vroeger door de regering beantwoord, omdat hij aan den Voorzitter der Vereenigde Staten die afwezig was, moest worden voorgelegd. Thans heb ik in last om u te verwittigen, dat de Voorzitter het groot nadeel inziende, hetwelk de door de fransche regering in den golf van Mexiko en de rivier van la Plata genomene, beperkende maatregelen aan onzen koophandel berokkenen, onmiddellijk de aanneming van alle zoodanige maatregelen bevolen heeft, die de omstandigheden tot bescherming der belangen van onze medeburgers in die zeeën slechts eenigzins toelaten, en dat men alles gedaan heeft en voortdurend doet, wat mogelijk is, om de uit zulk eenen staat van zaken voortvloeijende ongelegenheden te verminderen. De regering draagt er geene kennis van, dat de blokkade zich ook tot de Mexikaansche havens in de Stille Zuidzee heeft uitgestrekt, en men kan het voor zeker houden dat, indien zulk eene uitbreiding had plaats gehad, Frankrijk daarvan vooraf aan de Amerikaansche regering kennis zou hebben gegeven. Evenzeer is aan de regering der Vereenigde Staten de vermoedelijke duur der blokkade onbekend, maar te oordeelen naar den diepen indruk, welken deze maatregel in de handelswereld schijnt te hebben gemaakt, en naar de pogingen, die tot minnelijke beslechting der geschillen, welke daartoe aanleiding hebben gegeven, worden aangewend, kan men hopen, dat de blokkade niet veel langer meer zal kunnen worden voortgezet.

— Een fransch dagblad heeft tijdingen uit Madrid medegedeeld, inhoudende: dat de graaf *de Campuzano*, laatst gezant van Spanje bij het Fransche hof, aan de cortes eene memorie heeft ingediend, waarin hij verklaart, dat er een geheim traktaat tusschen Frankrijk en Oostenrijk, ten voordeele van don *Carlos*, bestaat. Ons ministerieel orgaan zegt, dat, hoe geacht het blad ook zij, waarin het berigt opgenomen is, *le Commerce*, hetzelve het niet van zich verkrijgen kan, om aan zulk een *bedrog* geloof te hechten, en dat het hoopte, dat de Fransche regering aan de wereld zou toonen, dat zulk een verdrag niet bestaat.

— Volgens in Engeland ontvangen tijdingen, zouden de Engelsche en Turksche smaldeelen onmiddellijk naar Alexandrie stevenen, ten einde den onderkoning te dwingen, zijne vloot te ontwapenen. Het laatste bezoek van den admiraal *Stopford* en den kapudan-pacha te Smyrna, alwaar zij een onderhoud met den admiraal *Gallois* hebben gehad, zou tot die zaak in betrekking gestaan hebben.

— Ter Londensche beurs van den 9den waren genoteerd: 3 pCt. gec. 94; Ned. 2½ pCt. 53⅝; dito 5 pCt. 100¾; Spanje 17½;

Vervolg en Slot van het artikel, overgenomen uit het Fransche ministerieel dagblad La Presse.

»Noch de eene noch de andere scheen er over voldaan. In Belgie verweet men het verdrag, dat het nieuwe koningrijk van zijne natuurlijke grenzen werd beroofd, dat het aan alle zijden voor Holland openstond, terwijl hetzelve, oninneembaar door zijne vestingwerken, elk oogenblik zijne ontwerpen tot vermeestering of tot invalling, kon verwezenlijken. Vooral was men verontwaardigd, te zien, dat de regter-oever van de Maas, die ten allen tijde aan Belgie had behoord, in het bezit van Holland zoude overgaan, hetwelk zeide men, alzoo meester was den Belgen een handel te doen voeren, die zijn eigenbelang vorderde, hen te beletten.

»De meeste der redenaars van de tegenpartij in Belgie, onder anderen de heeren *Dumortier* en *Rodenbach*, verklaarden beide, dat de oorlog verre de voorkeur boven dit verdrag verdiende. Deszelfs verdedigers, de heeren *Le Hon*, *Nothomb*, en zelfs de minister van Buitenlandsche zaken, stelden er de aanneming van voor, alleen uit aanmerking van den verwikkelden staat der omstandigheden. De vrees voor eenen inval, de onmogelijkheid van eenen tegenstand, de noodzakelijkheid om de Belgische omwenteling met het algemeen stelsel van Europa overeen te brengen, de verzekering zijner toekomst, dit waren de voornaamste redenen, welke men deed gelden om de toetreding der kamers tot het besluit der vijf mogendheden te verkrijgen. Eindelijk werd deze toestemming, in de zitting van den 1 November gegeven, en wel bij eene meerderheid van 59 tegen 38 stemmen. Door den belgischen gezant, den heer *Sylvain van de Weyer*, werd daarvan onmiddellijk te Londen kennis gegeven.

In Holland betoonde men geenszins zoo veel onderwerping, noch zoo veel ijver. De vertegenwoordigers van dat land bij de conferentie ontvingen bevel ten plegtigste tegen het verdrag te protesteren, hetgeen zij deden bij eene nota van den 14 December, waarvan wij gelooven den inhoud getrouw te moeten mededeelen. Dezelve behelsde toch alle de grieven, welke, gedurende zes jaren, Holland tot voorwendsel verstrekt hebben, om zijne toetreding te weigeren.

Al dadelijk namen zij de wijze van beraadslaging, door de Conferentie gevolgd, niet aan. Het protocol van Aken, onder dagteekening van 15 November 1818, vorderde, volgens hen, dat de hollandsche gezanten toegelaten werden om de aanhangige geschilpunten regtstreeks met de Mogendheden te behandelen, en dat zij niet enkel eene raadgevende stem hadden. Voorts konden zij niet toestaan, dat vreemdelingen het regt zouden hebben met hen het toezigt over hunne rivieren te houden, de scheepvaart-regten te regelen, de visscherij uit te oefenen, de vrijheid te hebben, om een kanaal te graven of eenen weg aan te leggen, te midden van eene hunner sterke plaatsen, enz. enz. Zij beklaagden zich, dat het verdrag hun de regten ontnam, welke zij voor 1790 genoten, toen de Schelde gesloten was, en voor 1815, toen Holland van kolonien en kapitalen afstand deed, waarvan zij zich zonder vergoeding beroofd zag, en welke zij op dien grond terug vorderden. Eindelijk verklaarden zij, dat de schadeloosstelling, welke men voor den afstand van het grondgebied, dat men van den groot-hertog van Luxemburg vergde, voorgesteld had, te onvoldoende was, en dat Holland voor zoo weinig niet kon besluiten zijne grenzen op den linker-oever van de Maas en in de provincie Luik, te verliezen.

Gedurende zes jaren, heeft Holland deze aanmerkingen tegen het verdrag der 24 artikelen gemaakt. Om daarin vol te houden, heeft het zich er aan onderworpen, jaarlijks, boven de gewone lasten, 40 à 50 millioenen guldens uit te geven; zijne volharding heeft Belgie in de noodzakelijkheid gebragt nog grootere uitgaven te doen dewijl aldaar alles moest tot stand gebragt worden. Wat de mogendheden betreft, hunne beslissing was onherroepelijk, en wel zoozeer, dat de keizer van Rusland, niettegenstaande de banden van bloedverwantschap, die denzelven met koning *Willem* verbinden, door graaf *Orloff* aan dien vorst deed beteekenen, dat alle tegenstand nutteloos was, en

dat hij op den weg welke hij insloeg, ten onregte op de minste ondersteuning van de zijde der Monarchen van het Noorden rekende. De verklaring van graaf *Orloff* te dien opzigte verdient te worden opgemerkt; dezelve omvat de geheele uitgestrektheid van het offer dat Rusland destijds aan den vrede van Europa bragt, en kan tot uitlegging verstrekken van de volharding, waarmede keizer *Nicolaas*, sedert dien tijd, de eenvoudige uitvoering van een verdrag heeft gevorderd, waaraan hij reeds zoo vele blijken van vastheid gegeven had. » Z. Keizerschap, zegt graaf *Orloff* in zijne nota aan Koning *Willem*, kan het zich niet ontveinzen, dat het 's Gravenhaagsche kabinet, zonder dat daarop terug te komen is, eene laatste gelegenheid heeft doen verloren gaan, om het geschil op eene, met zijne ware belangen overeenkomstige wijze te beslechten, en dat zijne bondgenooten, vooral Rusland, te vergeefs zouden trachten, voortaan hetzelve van eenige dienst te zijn. De Keizer heeft de pligten eener ware en opregte vriendschap, jegens Z. M. den Koning der Nederlanden getrouw vervuld; maar hij kan ook geenszins die pligten vergeten, welke de Europesche vereeniging hem voorschrijft. . . . . In welken gevaarlijken toestand zich de Koning ook mogt hebben geplaatst, en welke ook de gevolgen van zijne afzondering mogten wezen, doet Z. K. M. hoezeer met eene diepe smart, de genegenheid van zijn hart zwijgen, en vermeent aan Holland alleen de verantwoordelijkheid te moeten doen dragen van de gebeurtenissen die uit dezen staat van zaken kunnen voortspruiten."

» Eenigen tijd daarna, toen er van de zijde van Holland nieuwe openingen gedaan werden, verklaarde de conferentie onwankelbaar te blijven staan op de beginselen, welke bij het verdrag der 24 artikelen waren vastgesteld. Den 11den Junij bevestigde zij deze verklaring, en voorzag bepaaldelijk het geval, dat aan Belgie, bij eene weigering tot toetreding van de zijde van Holland, kon worden toegestaan een gedeelte der schuld, waarmede het bezwaard bleef, tot de buitengewone uitgaven te bestemmen, waartoe de hardnekkigheid van Koning *Willem* het noodzaakte. Dit is de oorsprong, en het ware standpunt der nieuwe onderhandelingen, welke plaats gehad hebben. Van nu af aan zullen wij dezelve behooren bloot te leggen en wel de houding te bepalen, welke de staatkunde van Frankrijk genomen en tot aan het einde bewaard heeft."

WETGEVING.

Bij het uitspreken der troonrede, heeft Zijne Majesteit gesproken, van het binnen eenigen tijd te verwachten ontwerp van strafwetboek. Gelijk wij reeds vroeger zeiden, is dat gewigtig werk onderworpen geweest aan veelzijdige beschouwingen; en hebben er bij den Raad van State bedenkingen plaats gevonden, die het terugzenden van het ontwerp aan de commissie ten gevolge gehad hebben; en het is aan die terugzending waarschijnlijk toe te schrijven, dat er in de rede des konings dat ontwerp betreffende, eenige onbestemdheid heerscht, in het bepalen van het tijdstip, waarop het nieuwe ontwerp van strafregt zal worden onderworpen aan de beoordeeling der Staten-Generaal. Het spreekt van zelfs dat eene zaak, die voor zoo vele onderscheidene wijze van beschouwing vatbaar is, noodzakelijk aanleiding geven moet tot zeer uiteenloopende gevoelens; en daarom ware het te wenschen dat de commissie der wetgeving in overeenstemming met 's konings ministers en den Raad van State konden overeenkomen omtrent die hoofdpunten, die ten grondslage konden gelegd worden; omdat zonder eenstemmigheid dienaangaande een ontwerp van strafregt, bezwaarlijk die goedkeuring op zich trekken zal, als toch wenschelijk wezen zou. Daar toch de commissie van wetgeving meerendeels bestaat uit leden der Staten-Generaal, mag men met reden vermoeden, dat de min regtskundige leden dier Hooge Staatsvergadering zich zullen laten voorlichten door de leden der commissie, en dat dan door eene gelijkvormigheid van begrip omtrent de hoofdbeginselen, de strafwetgeving zal bevorderd worden. Het schijnt nogtans, dat het tijdstip der voorstelling van een ontwerp van strafregt nog ver verwijderd is; althans het antwoord der Staten-Generaal aan den koning op dat punt, is in hooge mate belangrijk. Zij toch zeggen dat eene voordragt daartoe derzelver hoogste belangstelling zal opwekken en dringen op het indienen dezer voordragt ernstiglijk aan; want zij voegen er oogenblikkelijk bij: *De invoering van hetzelve is eene dringende behoefte.* Met de erkentenis dat er *behoefte* bestaat aan een met de zeden der natie overeenstemmend strafwetboek, de verklaring dat zelfs die behoefte *dringend* is, achten zij echter hunne verklaring nog niet voldongen; zij verklaren, dat daarmede dan eene belangrijke schrede zal gedaan zijn, tot de volmaking der nieuwe wetgeving, welker in werking brenging, *overeenkomstig den wensch der Natie*, als een blijvend gedenkteeken zal strekken van Zijner Majesteits regering, en nog voor latere nageslachten heilzame vruchten dragen zal." Het is eene grootsche taak, als de eerste Vorst eener nieuwe regeringswijze aan een land nieuwe instellingen te mogen geven; het is eene eervolle roeping om die nieuwe instellingen des rijks te doen blijken dragen van nationaliteit, van ware verlichting van waren vrijheidszin, van overeenstemming van denkwijze bij vorst en volk; het is eene onwaardeerbare en daarom schier benijdbare vergunning van de Voorzienigheid, om aan die hooge bestemming te kunnen beantwoorden, wanneer de wil daar is, om zich van hooge verpligtingen te kwijten; als wij de tegenstrevingen, de teleurstellingen, de stelselmatige dwarsdrijverij en de eindelooze moeijelijkheden herdenken, welke een ijzeren wil eindelijk is te boven gekomen, en dan zien wat reeds tot stand gebragt is, dan mogen wij den vorst gelukkig noemen, die zich alle volgende eeuwen door, eene roemvolle gedachtenis en een gezegend aandenken kan verzekeren; en dan wenschen de Nederlanders, instemmende met de Staten-Generaal, dat het aan onzen koning moge vergund zijn, om zijne taak ten volle af te werken. Mogt daartoe eene toenadering omtrent de hoofdpunten van strafregt, bij de onderscheidene staats-ligchamen, die daarin gekend moeten worden, bevorderlijk zijn, en in deze zitting nog de voordragt van het nieuw ontwerp geschieden, dan zou de Natie juichens- en dankensstof in ruime mate hebben; en aan de vereende pogingen van Vorst en Vertegenwoordiging voor het tot stand brengen van een zoo gewigtig werk, dankbaarheid schuldig zijn. Daarop geve God zijn zegen.

*** Heden avond verloste voorspoedig van eene DOCHTER, C. VAN DER MADE, geliefde Echtgenoot van
L. [illegible]
BREDA,
den 10. November 1838.

De Notarissen ALDER en BAX, residerende te *Bergen-op-Zoom*, zullen op Donderdag den 15. November 1838, in het Koffijhuis van PETRUS DAAMS, procederen tot den inzet, en op Donderdag den 29. November daaraanvolgende in het Logement van FRANCISCUS STORIMANS, binnen dezelve Stad, beide des avonds ten zeven ure, publiekelijk Verkoopen:

Een HUIS en ERVE, vroeger bestaan hebbende in twee WONINGEN, waarin BROODBAKKERIJ en WINKEL wordt uitgeoefend. Staande en gelegen op de Vischmarkt te *Bergen-op-Zoom*, gemerkt E., N. 26, kadastraal bekend sectie G, No. 435. Te aanvaarden 25. December 1838.

Voorts zullen door gemelde Notarissen in gemeld Woonhuis op Maandag den 17. December 1838 en volgende dagen, telkens des namiddags ten twee ure, om kontant worden Verkocht: allerhande soorten van MEUBILEER-, mitsgaders WINKEL-GOEDEREN, en WINKEL- en BAKKER-GEREEDSCHAPPEN.

Alles behoorende tot de nalatenschap van Mejufvrouw A. C. E. PLEVOETS, eerst Weduwe van [illegible], en laatst gescheiden Huisvrouw van den Heer [illegible].

*** Bij *L. E. BOSCH*, te *Utrecht*, is heden van de Pers gekomen:

Het eerste Nommer van een Maandschrift, getiteld:

GALERIJ

VAN

ROMANS EN VERHALEN.

Prospectussen en Lijsten van Inteekening zijn bij alle Boekhandelaren voorhanden.

De prijs is voor een' geheelen Jaargang *f* 7,00.

MALADIES SECRÈTES.

Traitement du Docteur

CH. ALBERT.

à BREDA, chez Mr. N. A. P. [illegible],
Apotheker, op de [illegible]

Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende

ENGELSCHE PRACHT-ALMANAKKEN

VOORHANDEN:

THE KEEPSAKE, 1839. Edited by FREDERIC MANSEL REYNOLDS. With twelve engravings by the most eminent artists . . . *f* 13,50.

FISHER'S DRAWING ROOM SCRAP-BOOK, 1839, by L. E. L., with thirty-six plates; — handsomely bound . . . *f* 13,50.

THE ORIENTAL ANNUAL, 1839, or, SCENES IN INDIA, with eighteen engravings . . . . *f* 13,50.

FORGET ME NOT, A CHRISTMAS, New-Year's and Birthday-present . . . . *f* 7,50.

Bij Bovengemelden zijn tevens voorhanden: ECHTE ENGELSCHE VERWDOOZEN in differente soorten van ACKERMANN en anderen: dito voor Kinderen van *f* 2,— tot *f* 0,25; TEEKEN- en PASSERDOOZEN; ACKERMANS en BROOKMANS POTLOODEN; voorts ECHT ENGELSCH POSTPAPIER, enz.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.